

بسمه تعالی

«با صلوات بر محمد و آل محمد»

سازمان حفاظت محیط زیست

شورای عالی حفاظت محیط زیست در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۳/۲۹ کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط زیست، بنا به پیشنهاد شماره ۵۰۲۳-۱ مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۲ سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد بند "الف" ماده (۱۹۲) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹ - تصویب نمود:

۱- طرحها و پروژه های مشمول انجام مطالعات ارزیابی زیست محیطی به شرح پیوست شماره (۱) که به مهر "دفتر هیئت دولت" تأیید شده است، تعیین می شود.

۲- رئیس و سرفصل گزارشات ارزیابی اجمالی طرحها و پروژه های مشمول ارزیابی زیست محیطی به شرح پیوست شماره (۲) که به مهر "دفتر هیئت دولت" تأیید شده است، تعیین می شود. تبصره - سازمان حفاظت محیط زیست مکلف است دستورالعمل های تخصصی نحوه انجام مطالعات ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح ها و پروژه های موضوع بند (۱) را با همکاری دستگاه های اجرایی در چارچوب رئیس و سرفصلهای موضوع این بند تهیه و منتشر نماید. رعایت مفاد دستورالعمل های یادشده توسط کلیه دستگاه های اجرایی و مجریان طرحها و پروژه ها الزامی می باشد.

محمد رضا رحیمی

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، اداره کل قوانین و مقررات کشور، اداره کل حقوقی، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

پیوست شماره ۱: طرحها و پروژه های مشمول انجام مطالعات ارزیابی زیست محیطی با تعیین مقیاس

نوع منطقه	عنوان طرح و پروژه		منطقه	نوار ساحلی	عرصه های جنگلی	مناطق تحت حیریم	حوضه های آبریز	آبخیزها و سفره های آب شرب	دریاها و جزایر	مناطق کوهستانی	سایر مناطق	عنوان طرح	ردیف
	عنوان پروژه	عنوان پروژه											
نیروگاه	آزادراه												۱
	بزرگراه (در هر مقیاس)	✓	۲۰ تا ۲۵ کیلومتری عرض ساحلی	✓	✓	✓	مناطق رودخانه های دائمی، تالابها و خورها	-	✓	-	-		۲
	جاده اصلی درجه یک (در هر مقیاس)	✓	-	✓	✓	✓	مناطق رودخانه های دائمی، تالابها و خورها	-	✓	-	-		۳
	راه آهن (در هر مقیاس)	✓	۲۰ تا ۲۵ کیلومتری عرض ساحلی	✓	✓	✓	مناطق رودخانه های دائمی، تالابها و خورها	-	✓	-	-		۴
	گازی (در هر مقیاس)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		۵
	سیکل ترکیبی (در هر مقیاس)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		۶
	هسته ای (در هر مقیاس)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		۷
	زمین گرمایی (در هر مقیاس)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-		۸
در هر مقیاس بدون در نظر گرفتن منطقه بندی													
ملاحظات													

دفتر هیئت دولت

نوع منطقه	عنوان طرح و پروژه		منطقه خزری (استانهای شمالی کشور)	نوار ساحلی جنوب (کلیه شهرستانهای نوار ساحلی جنوب)	عرصه های جنگلی (پهن برگ، سرزنی برگ، حفاظتی، مانگرو، زاگرس، بارکهای جنگلی طبیعی و دست کاشت)	مناطق تحت حریم حفاظت سازمان و تالاب های بین المللی	حوضه های آبریز بالافصل سد ها و سایر تالاب ها	آبخوانها و سفره های آب شرب	دریاها و دریاچه ها و جزایر	مناطق کوهستانی (شمالغرب، غرب و جنوبغرب کشور)	سایر مناطق (پایانی و دشت های حوض مرکزی، جنوبی و شرقی)	ملاحظات
	عنوان طرح	عنوان پروژه										
۹		بادی و خورشیدی (پیش از ۱۰۰ مگاوات)	-	-	✓	✓	-	-	✓	-	-	
۱۰		برقآبی و تلمبه ذخیره ای (پیش از ۱۰۰ مگاوات)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	
۱۱		پالایشگاه با هر عنوان (در هر مقیاس)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
۱۲	صنایع نفت و	پتروشیمی با هر عنوان (در هر مقیاس)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
۱۳	گاز و پتروشیمی	مبادین نفت و گاز (در هر مقیاس)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
۱۴		اسکله و سکوها ی نفتی (در هر مقیاس)	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-	-	
۱۵		پیشتر از ۲۰ اینچ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
۱۶		بالای ۲۰ تا ۲۴ اینچ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	
۱۷	لوله گاز و نفت	مساوی یا کمتر از ۱۲ اینچ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	اصلاح، تعمیر یا تعویض خطوط مشمول ارزیابی نمی باشد
۱۸		خطوط لوله نفت	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	

نوع منطقه	عنوان طرح و پروژه			عنوان طرح	شماره
	عنوان پروژه	مقیاس	نوع منطقه		
ملاحظات	سایر مناطق (پایان و دولت مای حوض و مکرزی، جنوب و شرقی)	مقیاس ۱:۱	مناطق حوضه های آبریز، پدافصل و سدها و سایر تالاب ها	مقیاس ۱:۱	۳۹
	مناطق کوهستانی (استان لرستان، کرمان و جنوب و جنوب شرق کنگر)	مقیاس ۱:۱	مناطق تحت حفاظت سازمان و تالاب های بین المللی	مقیاس ۱:۱	۴۰
ملاحظات	سایر مناطق (پایان و دولت مای حوض و مکرزی، جنوب و شرقی)	مقیاس ۱:۱	مناطق حوضه های آبریز، پدافصل و سدها و سایر تالاب ها	مقیاس ۱:۱	۴۱
	مناطق کوهستانی (استان لرستان، کرمان و جنوب و جنوب شرق کنگر)	مقیاس ۱:۱	مناطق تحت حفاظت سازمان و تالاب های بین المللی	مقیاس ۱:۱	۴۲
ملاحظات	سایر مناطق (پایان و دولت مای حوض و مکرزی، جنوب و شرقی)	مقیاس ۱:۱	مناطق حوضه های آبریز، پدافصل و سدها و سایر تالاب ها	مقیاس ۱:۱	۴۳
	مناطق کوهستانی (استان لرستان، کرمان و جنوب و جنوب شرق کنگر)	مقیاس ۱:۱	مناطق تحت حفاظت سازمان و تالاب های بین المللی	مقیاس ۱:۱	۴۴

نوع منطقه	عنوان طرح و پروژه		منطقه	نوار ساحلی جنوب (کلیه شهرستانهای نوار ساحلی جنوب)	عرصه های جنگلی (بهمن بزرگ، سوزنی برگ، حفاظتی، مانگرو، زاگرس، بارکهای جنگلی طبیعی و دست کاشت)	مناطق تحت حفاظت سازمان و تالاب های بین المللی	حوضه های آبریز، بلافصل سد ها و سایر تالاب ها	آبچو انبارها و سفره های آب شرب	دریاها و دریاچه ها و جزایر	مناطق کوهستانی (شمالغرب، غرب و جنوبغرب کشور)	سایر مناطق (پایانی و دست های سوم مرکزی، جنوبی و غربی)	ملاحظات
	عنوان پروژه	طرح										
۴۴	سیستم تصفیه یا امحاء مرکزی پسماندهای پزشکی		در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	مراکزی است که برای جمع آوری، جداسازی، امحاء و بیخطر سازی برای مرکز شهرستان در نظر گرفته می شود.
۴۵	خطوط انتقال نیرو فشار قوی ۲۳۰ کیلو ولت به بالا		✓	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	
۴۶	پایانه های نفت و گاز	خدماتی	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	بیش از ۱ میلیون لیتر	
۴۷	لایروبی رودخانه های اصلی و دائمی و خورهای بزرگ		✓	✓	-	-	-	-	✓	-	-	لایروبی مجدد و دوره ای نیازمند ارزیابی نسبی باشد
۴۸	مجموع پرورش آبزیان (گرم آب، سردآبی، میگو و خاویاری)	کشاورزی	بیش از ۱۰ هکتار	بیش از ۲۰ هکتار	بیش از ۵ هکتار	بیش از ۲ هکتار	بیش از ۱۰ هکتار	بیش از ۱۰ هکتار	بیش از ۱۰ هکتار	بیش از ۲۰ هکتار	بیش از ۵۰ هکتار	
۴۹	کنسرو گانه های بزرگ صنعتی دام و طیور		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	کنسرو گانه های بزرگ صنعتی متشکل از دام و طیور و یا با ظرفیت تولیدی بیش از یکصد تن گوشت در روز می باشد

دفتر هیئت دولت

نوع منطقه	عنوان طرح و پروژه		منطقه	نوار ساحلی	عرصه های جنگلی	مناطق تحت حراست	حوضه های آبریز	آبخیزها و سفره های آب شرب	دریاها و دریاچه ها و جزایر	مناطق کوهستانی	مناطق ساحلی	نوع منطقه	عنوان طرح و پروژه	عنوان طرح	شماره
ملاحظات	منطقه خزری (اسانهای شمالی کشور)	نوار ساحلی جنوب (کلیه شهرتانیهای نوار ساحلی جنوب)	جنگلی (پهن برگ، سوزنی برگ، حاشی، مانگرو، زاگرس، پارکهای جنگلی طبیعی و دست)	مناطق تحت حراست حفاظت و سازمان ها	حوضه های آبریز بلا فصل سدها و ساو تالاب ها	آبخیزها و سفره های آب شرب	دریاها و دریاچه ها و جزایر	مناطق کوهستانی (شمال غرب و جنوب غرب کشور)	مناطق ساحلی (پایانی و انتهای سواحل مرکزی و شرقی)	مناطق کوهستانی (شمال غرب و جنوب غرب کشور)	مناطق ساحلی (پایانی و انتهای سواحل مرکزی و شرقی)	منطقه خزری (اسانهای شمالی کشور)	شهرکهای بزرگ دامداری و دامپروری	شماره	۵۰
	۱۰۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	-	۵۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	-	۵۰۰۰ هکتار	۱۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	۱۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	۵۰	۵۱
	۱۰۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	-	۵۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	-	۵۰۰۰ هکتار	۱۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	۱۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	۱۰۰۰ هکتار	۵۰	۵۱

مهر

دفتر هیئت دولت

نوع منطقه	عنوان طرح و پروژه		منطقه خزری (استانهای شمالی کشور)	نوار ساحلی جنوب (کلیه شهرستانهای نوار ساحلی جنوب)	عرضه های جنگلی (بهم برگ، سوزنی برگ، حاشی، ساگر، زانگرس، بارکهای جنگلی طبیعی و دست کاشت)	مناطق تحت حفاظت سازمان و تالاب های بین المللی	حوضه های آبریز بلا فصل سد ها و سایر تالاب ها	آبخوانها و سفره های آب شرب	دریاها و دریاچه ها جزایر	مناطق کوهستانی (السانترب، غرب و جنوب کشور)	سایر مناطق (بهم و دست های حوضه مرکزی جنوبی و غربی)	ملاحظات
	عنوان طرح	عنوان پروژه										
۳۳	مصنوع و معادن	سد نگهداشت مواد آلوده (باطله) (در هر مقیاس)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
۳۴	سازه های آبی	سد های بزرگ با ساختار های چینی (شیکه) آبیاری نیروگاه، خطوط انتقال	✓	✓	در هر مقیاس	در هر مقیاس	✓	✓	-	✓	✓	سد های بزرگ با ارتفاع بیش از ۱۵ متر یا مساحت دریاچه بیش از ۴۰۰ هکتار می باشد
۳۵		بنادر با هر عنوان	✓	با ظرفیت شادور بیش از هزار تن	در هر مقیاس	در هر مقیاس	-	-	با ظرفیت شادور بیش از هزار تن	-	-	
۳۶		شبکه انتقال آب بین حوضه ای	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	
۳۷	خدماتی	کارخانجات کپوست شهری	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	در هر مقیاس	پیش از ۵۰ هزار تن در سال	
۳۸		فرودگاهها در هر مقیاس	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	-	در سایر مناطق در صورتی که با مراکز سکونت، شهری کمتر از ۱۰ کیلومتر فاصله داشته باشد مشمول انجام مطالعات ارزیابی می باشد.

پیوست شماره ۲: رئوس و سرفصل گزارشات ارزیابی اجمالی طرحها و پروژه‌های

مشمول ارزیابی زیست محیطی

گزارش ارزیابی اجمالی طرح در برگرفته موارد زیر حداکثر در ۱۰۰ صفحه باشد:

- ۱ - چکیده غیر فنی: شامل نوع و ویژگیهای پروژه، گزینه های موجود، خلاصه ای از وضعیت موجود محیط زیست، آثار مهم طرح بر محیط زیست و برنامه های پیشگیری کاهش و کنترل آثار نامطلوب و نتیجه گیری از ارزیابی زیست محیطی (حداثر تا ۵ صفحه)
- ۲ - تشریح طرح یا پروژه پیشنهادی (حداکثر تا ۲۰ صفحه)
 - ۱-۲ - عنوان طرح
 - ۲-۲ - اهداف، نیازها و ضرورت های طرح
 - ۳-۲ - جایگاه طرح در برنامه ها و سیاست های کلی مملکت
 - ۴-۲ - قوانین، مقررات و استانداردهای زیست محیطی مرتبط با طرح
 - ۵-۲ - موقعیت مکان پیشنهادی طرح (روی نقشه با ذکر فواصل از کلیه کاربریهای موجود در منطقه)
 - ۶-۲ - گزینه های مکانی و فنی طرح
 - ۷-۲ - فازبندی کلی طرح (آماده سازی، ساخت و ساز، اجرا و بهره برداری و) برنامه های توسعه آتی
 - ۸-۲ - تشریح زیر فعالیتهای طرح به تفکیک فاز احداث و بهره برداری
 - ۹-۲ - نمودار خط تولید، و تشریح فرآیندها برای واحدهای صنعتی و معدنی (تولیدی)
 - ۱۰-۲ - تأسیسات جانبی و پروژه ای پی آیند (احداث راه، اماکن و خدمات عمومی و ...)
 - ۱۱-۲ - ویژگیهای طرح در هریک از گزینه ها و فازهای طرح شامل:
 - ۱-۱۱-۲ - آرایه ظرفیت تولید (در مورد طرحهای صنعتی، معدنی و عمرانی تولیدی نظیر نیروگاههای برق آبی) و با آرایه سطح خدمات رسانی برای طرح های عمرانی - خدماتی (احداث راه فرودگاه خطوط انتقال گاز و ...)
 - ۲-۱۱-۲ - تخمین کلی سرمایه گذاری ریالی و ارزی
 - ۳-۱۱-۲ - برآورد نوع و میزان مواد اولیه، محل تأمین و نحوه انتقال آنها
 - ۴-۱۱-۲ - برآورد نوع و میزان منابع (آب، انرژی، سوخت و ...) و موارد مصرف، محل تأمین و نحوه انتقال آنها
 - ۵-۱۱-۲ - برآورد نیروی انسانی و محل تأمین
 - ۶-۱۱-۲ - برآورد و میزان محصولات اصلی و جانبی (برای طرح های تولیدی)

۳ - تشریح مرحله آماده سازی و اقدامات زیر بنایی که منجر به تغییر و تخریب محیط زیست می شود بصورت فهرستی از خاکبرداری برداشت پوشش گیاهی ، احداث استخر باطله، زهکشی ، حفاری ، انفجار ، تغییر در مسیر آبهای سطحی ، محل تأمین منابع قرضه، احداث جاده و تأسیسات عمومی و خدماتی و (حداکثر تا ۴ صفحه)

۴ - آلاینده ها و پسماندهای مهم تولید شده طی فرآیند و عملیات در هر یک از گزینه ها و فازهای طرح شامل : آلاینده ها و پسماندهای تولید شده طی فرآیند و عملیات در هریک از گزینه ها و فازهای طرح شامل آلاینده های هوا ، فاضلابهای بهداشتی و صنعتی زایدات و ضایعات زیاله، سرو و صدا، ارتعاشات ، پرتوها و (حداکثر تا ۵ صفحه)

۵ - خطرات ، سوانح و عدم ایمنی مرتبط با طرح در هر یک از گزینه ها و فازهای پیشنهادی شامل احتمال انفجار ، نشت پیامدهای وقوع بلایای طبیعی و موارد غیر متظره (حداکثر تا ۵ صفحه)

۶ - تشریح وضعیت موجود محیط زیست منطقه

در زمینه های زیر پیش از اجرای طرح برای هر یک از گزینه های پیشنهادی (همراه با نقشه ها و ترجیحا" بصورت جداول و نمودارها حداکثر تا ۲۵ صفحه)

۶-۱ - تعریف محدوده مطالعاتی و نمایش روی نقشه

۶-۲ - محیط فیزیکی شامل موارد :

۶-۲-۱ - خاکشناسی (نوع و قابلیت های کار ، شیب ، فرسایش و ...) آلودگیهای خاک و منابع مهم آنها

۶-۲-۲ - زمین شناسی (مثل توپوگرافی، زلزله خیزی، رانش زمین و ...)

۶-۲-۳ - منابع آب (موقعیت ، کیفیت و کمیت آبهای سطحی و زیرزمینی ، وضعیت سطح ایستابی منطقه و رژیمهای سیلابی و کم آبی) آلودگیهای آب و منابع مهم آنها، مصارف فعلی منابع آب (

۶-۲-۴ - هوا و اقلیم (وضعیت اقلیمی گلیاد، نزولات ، دما و تبخیر در دوره زمانی ۵-۱۰ ساله) آلودگیهای هوا و منابع مهم آنها

۶-۲-۵ - صدا و ارتعاشات (سطح صدا) آلودگیهای صوتی و منابع مهم آنها

۶-۳ - محیط طبیعی و بیولوژیکی : زیستگاههای آبی و خشکی با ذکر لیست جوامع گیاهی و جانوری و گونه های نادر و با ارزش ، مناطق ۴ گانه محیط زیست (

۶-۴ - بهداشت و سلامت جامعه (با لحاظ نظرات دانشگاه علوم پزشکی ذیربط محل احداث پروژه)

۶-۵ - محیط اجتماعی ، اقتصادی ، فرهنگی (جمعیت و ویژگیها و تحولات آن ، اشتغال ، تسهیلات ، آموزش ، اعتقادات فرهنگی و مذهبی ، میراث فرهنگی

- ۶ - ۶ - معرفی اجمالی سایر طرحهای توسعه مصوب و یا در دست اجرای محدوده مطالعاتی (طرحهای توسعه کشاورزی ، صنعتی و خدماتی با نمایش موقعیت آنها نسبت به محل اجرای طرح مورد نظر روی نقشه توپوگرافی سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)
- ۶ - ۷ - تشریح کاربری اراضی محدوده مورد مطالعه و راهبردهای طرح های برنامه ریزی بالادست برای محدوده فوق الاشاره
- ۷ - پیش بینی آثار و پیامدهای مثبت و منفی طرح (در طرحهای چند پروژه ای باتاکید بر اثرات تجمعی) برای هر یک از گزینه ها و فازهای پیشنهادی (حداکثر تا ۲۰ صفحه) بصورت زیر :
- ۷ - ۱ - اثر بر محیط فیزیکی (توپوگرافی ، خاک ، ویژگیهای زمین شناسی ، آب ، هوا و اقلیم)
- ۷ - ۲ - اثر بر محیط طبیعی و بیولوژیکی (جوامع گیاهی و جانوری ، زیستگاههای آبی و خشکی)
- ۷ - ۳ - اثر بر وضعیت بهداشت و سلامت جامعه (با لحاظ نظرات دانشگاه علوم پزشکی ذریع محمل احداث پروژه)
- ۷ - ۴ - اثر بر محیط اجتماعی ، اقتصادی ، فرهنگی (جمعیت ، اشتغال ، مسکن ، آموزش ، اعتقادات فرهنگی و مذهبی ، میراث فرهنگی و)
- ۷ - ۵ - اثر بر کاربریهای اراضی و دیگر طرحهای توسعه محدوده مطالعاتی
- ۸ - تجزیه و تحلیل آثار کاربریها و پیامدهای زیست محیطی طرح و استنتاج
- ۹ - مدیریت و پایش زیست محیطی
- ۹ - ۱ - ارائه شیوه های پیشگیری کاهش و کنترل برای هر یک از آثار منفی زیست محیطی مرتبط با فعالیتهای طرح (حداکثر تا ۱۰ صفحه)
- ۹ - ۲ - ارایه برنامه کلی مدیریت زیست محیطی برای اندازه گیری و پایش آثار زیست محیطی و بازرسی و نظارت بر حسن انجام اقدامات پیشنهادی کنترل و کاهش
- ۱۰ - ارزیابی و مدیریت ریسک زیست محیطی (بر حسب ضرورت)
- ۱۱ - منابع و مراجع مورد استفاده در تهیه گزارش ارزیابی اجمالی، ادارات سازمانهای دولتی، اشخاص حقیقی و حقوقی
- ۱۲ - نام و مشخصات ، مسئولیت و تجربیات ارزیابی هر یک از مشاوران و تهیه کنندگان گزارش ارزیابی اجمالی

دفتر هیئت دولت